

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ป่าไม้เป็นศูนย์รวมของสรรพชีวิต เป็นที่ก่อกำเนิดสายน้ำ ชีวิตพืชและสัตว์ ที่หลากหลายอีกทั้ง เป็นที่พึ่งพิงและให้ประโยชน์แก่มนุษย์มาแต่โบราณกาล เพราะป่าไม้ช่วยรักษาความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคุมสภาพดินฟ้าอากาศ กำบังลมพายุ ป้องกันบรรเทาอุทกภัย ป้องกันการพังทลายของหน้าดิน เป็นเสมือนเขื่อนธรรมชาติที่ป้องกันการตื้นเขินของแม่น้ำลำคลอง เป็นแหล่งดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และเป็นโรงงานผลิตออกซิเจนขนาดใหญ่ เป็นคลังอาหารและยาสมุนไพร และป่าไม้ยังเป็นแหล่งศึกษาวิจัยและเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของมนุษย์ นอกจากนี้ ในผืนป่ายังมีสัตว์ป่านานาชนิดซึ่งมีประโยชน์ต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในหลายลักษณะ ได้แก่ การรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ เช่น การควบคุมปริมาณสัตว์ป่าให้อยู่ในภาวะสมดุล การช่วยแพร่พันธุ์พืช การควบคุมแมลงศัตรูพืช เป็นแหล่งสร้างปุ๋ยให้กับดินในป่า (กรมป่าไม้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, 2549, หน้า 29)

การที่ป่าเป็นแหล่งพันธุกรรมที่หลากหลาย เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์และสัตว์อื่นๆ จึงนับว่าป่าไม้ให้คุณประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่มวลมนุษย์เป็นอย่างมาก หากป่าไม้ลดลงเรื่อยๆ ย่อมเป็นบ่อเกิดความทุกข์ยากแก่ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์และสัตว์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สาเหตุสำคัญของการลดลงของพื้นที่ป่าเกิดจากจำนวนประชากรในประเทศที่เพิ่มขึ้นและการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจทำให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากป่าไม้มากขึ้น ทั้งในลักษณะของการเป็นที่อยู่อาศัย การตัดไม้เพื่อการค้า การใช้และการเผาพื้นที่ป่าเพื่อการเกษตร การเปลี่ยนพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น สถานที่พักผ่อน สถานที่ตากอากาศ และสนามกอล์ฟ เป็นต้น รวมถึงการกว้านซื้อที่ดินเพื่อการแก่งำไร นอกจากนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ ได้แก่ การสร้างเขื่อน การตัดถนน และการเดินสายไฟแรงสูงเป็นสาเหตุหนึ่งของการทำลายพื้นที่ป่าเป็นบริเวณกว้าง การเกิดไฟป่ายังทำให้สูญเสียพื้นที่ป่าและทำให้กล้าไม้เล็กๆ ถูกทำลายเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากประชาชนเผาป่าเพื่อหาของป่า การล่าสัตว์และการเผาไร่ พื้นที่ป่ามีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอด ส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยให้เกิดไฟป่า อีกส่วนหนึ่งอาจเกิดจากขาดประสิทธิภาพในการดูแลและควบคุมไฟป่าของหน่วยงานรัฐ และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังไฟป่า ของพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในการรักษาเสถียรภาพเชิงนิเวศวิทยาและขาดการอนุรักษ์ความหลากหลายด้านชีววิทยา เพื่อใช้เป็นสถานที่พิเศษสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจและเป็นแหล่งความรู้ทางการศึกษา ดังนั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้พยายามขอความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและบริหารจัดการป่าไม้ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าผลิตบางส่วนและให้ชุมชนสามารถอยู่อาศัยและทำกินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การสูญเสียทรัพยากรป่าไม้ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และประโยชน์ที่จะได้รับจากทรัพยากรป่าไม้ทั้งที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นในการประเมินการสูญเสียทรัพยากรป่าไม้จะประเมินจากมูลค่าประโยชน์ของป่าที่ค้ำจนถึงประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากรมป่าไม้ สปป. ลาว, 2554, หน้า 15)

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลมองว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติของรัฐ รัฐมีอำนาจกำหนดรูปแบบและแนวทางในการจัดการผ่านกลไกต่างๆ โดยเฉพาะกลไกที่ผ่านทางกฎหมาย ทำให้การจัดการทรัพยากรไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร รัฐยังขาดพื้นฐานความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรที่ต้องใช้ร่วมกัน เช่น ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรประมงและสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรประเภทที่มีการปล่อยให้การเข้าถึงทรัพยากรเป็นไปแบบเปิด ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายลงอย่างรวดเร็ว จากสภาพปัญหาดังกล่าวแนวคิดในการพัฒนาป่าไม้ให้เป็นป่าชุมชนจึงเกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ลดความขัดแย้งระหว่างคนกับป่าและคนกับคน ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้จนนำไปสู่การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ จากข้อมูลของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและป่าไม้ของ สปป. ลาว พบว่า มีพื้นที่ป่าขนาดเล็กหลายแห่งที่ถูกฟื้นฟูอนุรักษ์โดยชุมชนสืบทอดกันมาหลายชั่วคนอยู่มากมายป่าชุมชนเหล่านี้เน้นวัตถุประสงค์ เพื่อการอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำหรือที่ซับน้ำของหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งของปัจจัยสี่ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนเองรวมพื้นที่ป่าชุมชนมากกว่า 10,000 แห่ง และมีพื้นที่มากกว่า 1 ล้านไร่ (กรมป่าไม้

สปป. ลาว, 2544, หน้า 10) รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กำหนด ยุทธศาสตร์ป่าไม้ สปป. ลาว ในปี พ.ศ. 2563 และกำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการ จัดการป่าและทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะบังเกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของ ตนเองและความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง จากปัญหาดังกล่าวหากชุมชนมี ส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ประชาชนสามารถนำทรัพยากรป่าไม้มาใช้ประโยชน์อย่าง คุ่มค่าและยั่งยืน โดยการที่ช่วยกันมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ในการอนุรักษ์ป่าไม้อย่าง ต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ต่อไปในอนาคต (แผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาการป่าไม้ สปป. ลาว, 2554, หน้า 21)

ปัญหาการนำทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง โดยไม่รู้จักประหยัด ไม่คำนึงถึงอนาคต ไม่มีแผนการจัดการที่เหมาะสม ทรัพยากรป่าไม้ ที่ เหลืออยู่จึงอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและ เศรษฐกิจตามมา ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของ สปป. ลาว ได้มีการ กำหนดแนวทางอย่างกว้างๆ ในการแก้ไขปัญหาโดยให้แนวคิดในการป้องกัน รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เสื่อมโทรมโดยการนำนโยบายและมาตรการ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จัดทำขึ้นมาปรับแนวคิดในการพัฒนาแปลง แผนไปสู่การปฏิบัติ โดยเน้นถึงการบูรณาการและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของชาติ โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชนในการวางแผนจัดการและกำหนดแผนปฏิบัติการในพื้นที่ร่วมกัน แต่ในทางปฏิบัติ ก็ยังไม่สามารถหยุดยั้งการทำลายป่าลงได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แนวทางในการจัดการทรัพยากร ป่าไม้ จึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากแนวคิดที่ว่าทรัพยากรป่าไม้ธรรมชาติเป็นของรัฐเท่านั้น ที่จะควบคุมและจัดสรรทรัพยากรไปสู่รากฐาน ไปสู่การยอมรับแนวคิดใหม่ว่า ทรัพยากร เป็นของปวงชนและเป็นภาระหน้าที่ร่วมกันของชุมชนและรัฐที่จะต้องรักษาและจัดการ ทรัพยากรอย่างสมดุล ยั่งยืนและเป็นธรรม แนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้คง ความสมบูรณ์และตอบสนองความต้องการของคนในสังคมอย่างเป็นธรรม ต้องอาศัยส่วน ต่าง ๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ ภายใต้บทบาทหน้าที่ สิทธิ ความรู้ ความเสมอภาคทั้งในด้านความคิดและอำนาจในการ ตัดสินใจภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด รัฐไม่สามารถจัดการได้เพียงลำพัง

จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในเขตพื้นที่นั้นๆ ให้มีส่วนร่วมในการดูแลป่าผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการจัดการป่าผลิตจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากหลายๆ ฝ่ายในเขตพื้นที่บ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากรมป่าไม้ สปป. ลาว, 2554, หน้า 26)

ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงมีความสนใจที่จะศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนากรมการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่และเป็นการป้องกันปัญหาด้านการจัดการป่าไม้ที่จะเกิดขึ้นโดยการให้ทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการป่าผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล บรรลุตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายรวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืนในอนาคตต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากรมการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการจัดการป่าผลิต : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนากรมการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นอย่างไร
3. การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากรมการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีผลเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการจัดการป่าผลิต : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. เพื่อประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ได้ทราบถึงปัญหา ความต้องการและความต้องการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. ผลการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศและเผยแพร่ในหน่วยงานได้รับทราบ

4. ทำให้ภาคีรัฐบาล และภาคเอกชนให้ความสำคัญต่อประชาชน บ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วมของพหุภาคีสูงชัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและ แนวทางการจัดการป่าผลิต : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 40 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน แนวโฮมบ้าน จำนวน 5 คน ภาคีรัฐ จำนวน 10 คน ภาคเอกชน จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้ได้รับสัมปทาน จำนวน 2 คน และผู้ทำงานให้ผู้ที่ได้รับสัมปทาน จำนวน 18 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนากิจการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 40 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน แนวโฮมบ้าน จำนวน 5 คน ภาคีรัฐ จำนวน 10 คน ภาคเอกชน จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้ได้รับสัมปทาน จำนวน 2 คน และผู้ทำงานให้ผู้ที่ได้รับสัมปทาน จำนวน 18 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 21 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/รองผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน หัวหน้ากิจกรรมและป่าไม้ จำนวน 6 คน นักวิชาการ จำนวน 5 คน หัวหน้าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการจัดการป่าผลิต :
กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว

2.2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม
: กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว

2.3 การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม :
กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว ที่พัฒนาขึ้น

3. ขอบเขตด้านเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการวิจัย ดังนี้

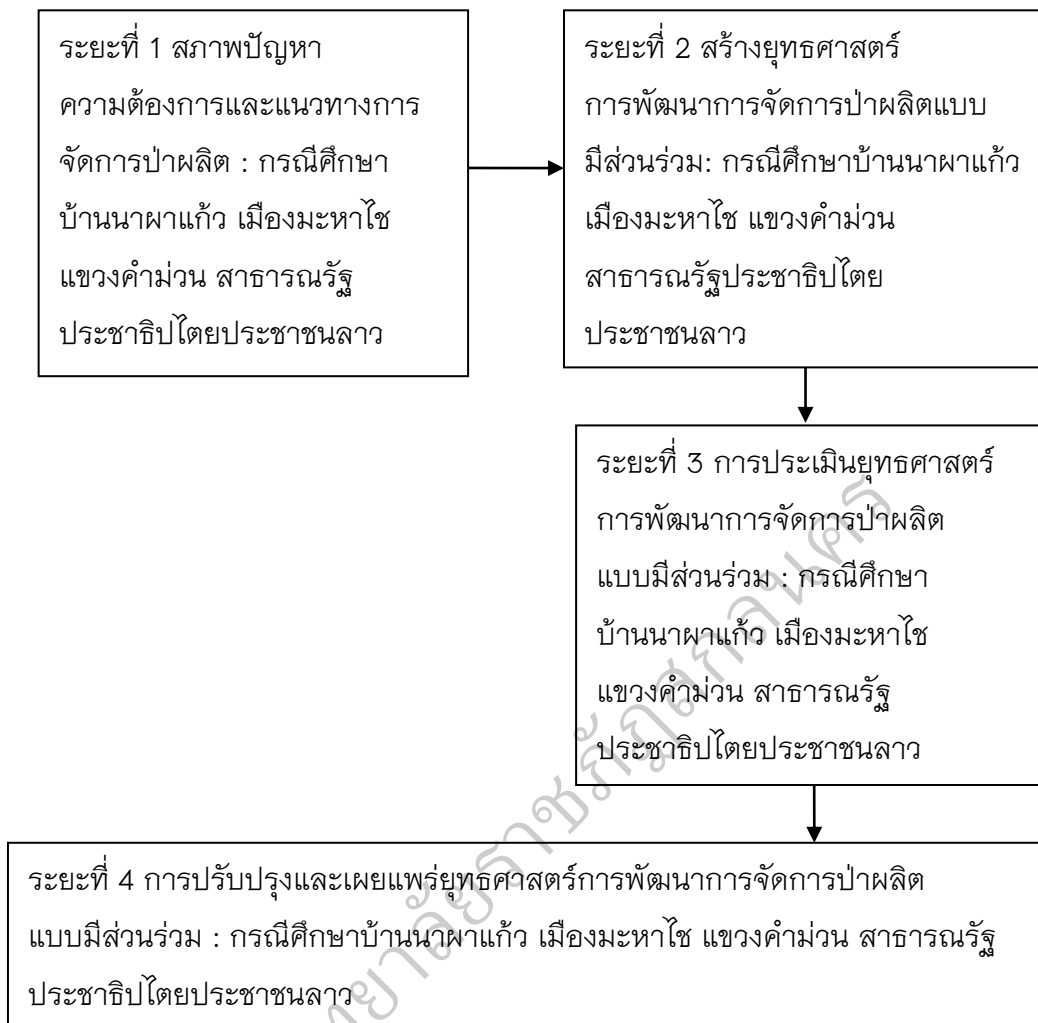
3.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการจัดการป่าผลิต :
กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว เป็นเวลา 2 เดือน

3.2 สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม
: กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว เป็นเวลา 1 เดือน

3.3 ประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม :
กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว เป็นเวลา 1 เดือน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์
การพัฒนากิจการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ
แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวิธีดำเนินการ
4 ระยะ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม
: กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนการ กลวิธีหรือกระบวนการ
ดำเนินงานที่ใช้ในการจัดการป่าผลิต : กรณีศึกษาบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ
แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อค้นหาข้อมูล สภาพข้อเท็จจริง

ที่เหมาะสมในการดำเนินการจัดการป่าผลิตบ้านนาผาแก้ว ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาประกอบด้วย ชื่อยุทธศาสตร์การพัฒนา หลักการและเหตุผล เป้าหมาย ตัวชี้วัด และการวัดและประเมินผล

2. การจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้เข้าร่วมและมีบทบาทในการจัดการป่าผลิตทุกขั้นตอน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนา
- 3) การมีส่วนร่วมดำเนินงานตามแผนพัฒนา
- 4) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ
- 5) การมีส่วนร่วมประเมินผลการพัฒนา

3. บ้านนาผาแก้ว หมายถึง ประชาชนที่มีภูมิลำเนาหรือสำเนาทะเบียนอยู่ที่บ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

5. ป่าผลิต หมายถึง การจัดสรรป่าผลิตและคุ้มครองแบบยั่งยืน เพื่อสร้างผลผลิต ประโยชน์ เพื่อผลิตภัณฑ์จากป่าไม้และรักษาระบบนิเวศในเขตคุ้มครองได้อย่างสม่ำเสมอรวมทั้งสร้างรายได้ในบ้านนาผาแก้ว เมืองมะหาไซ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการป่าผลิตแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน/รองผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้ากิจกรรมและป่าไม้ นักวิชาการ หัวหน้าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม